

مصاحبه

از: مرکز تحقیقات و بررسیهای اقتصادی اتاق

آینده روبه توسعه

روابط ایران و فنلاند

- ایران و فنلاند در زمینه‌های مختلف از جمله توسعه امور جنگل و فراورده‌های جنگلی همکاری می‌کنند
- فنلاند می‌تواند برای ایجاد کارخانه کاغذسازی و استفاده از کاغذهای باطله و تبدیل زباله با ایران همکاری کند.
- امید است با حل مشکل پرداختها روابط تجاری دو کشور به زودی افزایش یابد.
- تجارت فنلاند و روسیه از ۲۰ درصد به ۳ درصد کاهش یافته.

آشنایی مقدماتی با فنلاند

فنلاند کشوری است نسبتاً "کوچک در شمال غربی اروپا که مدار قطب، شمال را قطع میکند. درست در این منطقه سرد و یخبندان است که چند ماه از سال در زمستانها خورشید طلوع نمیکند و شبها، بایک نور کم رنگ سحرگاہی از یکدیگر جدا میشوند و پس از چند ساعت دوباره همان نور کم رنگ قطبی نیز ناپدید میشود. در این منطقه قبائل لپ در میان یخ و برف زندگی میکنند و اغلب از طریق بهره برداری از جنگلهای سردسیری و استفاده از گوزنهای وحشی زندگی میکنند. پیشرفت سریع صنعتی و توسعه خطوط جاده‌ها، راه آهن‌ها و خطوط هوایی، تغییرات عمده‌ای در شیوه زندگی این قبائل بوجود آورده است.

در مناطق شمالی تابستان گاه ناچند ماه طول میکشد و در این ایام خورشید هرگز غروب نمیکند. درست در لحظهای که منتظر هستید خورشید در

افق فرورود باز سر به آوج میکشد. برای استراحت مردم مجبورند در اتاقهای خواب خود شب مصنوعی ایجاد کنند.

فنلاند یکی از مناطق پرآب جهان محسوب میشود و هزاران دریاچه آب شیرین، این کشور را از این لحاظ یکی از مناطق غنی جهان ساخته است. در مناطق جنوبی و از جمله هلسینکی پایتخت آن کشور - اگرچه اختلاف شب و روز در تابستان و زمستان بسیار زیاد است، اما به صورت همواره دارای شب و روز هستند. اگرچه در زمستانها گاه روز از سه ساعت تجاوز نمیکند.

مساحت این کشور ۳۳۸۰۰۰ کیلومتر مربع است که در مقایسه با ۲۴۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت انگلستان یا ۱۰۰۰ کیلومتر مساحت ایتالیا، از آن کشورها بزرگتر است.

۹ درصد از مساحت فنلاند را آب - پوشانیده - ۵۷ درصد آن جنگل و ۲۶ درصد زمین کشاورزی و ۲۶ درصد متفرقه می‌باشد. از همین ارقام میتوان دریافت که جنگل، مرتع و دامداری در زندگی مردم فنلاند نقش عمده‌ای ایفا میکند. با اینهمه، خاصه از ۱۹۱۷ به اینطرف که فنلاند استقلال کامل خود را باز یافت رشد سریع صنعتی این کشور آغاز شده و امروز فنلاند علاوه بر اهمیت کشاورزی و جنگلسداری و ماهیگیری، یک کشور پیشرفته صنعتی محسوب میشود.

جمعیت فنلاند در سال مسیحی جاری ۵۲۱۰۰۰ نفر بیش بینی شده است که با ۳/۵ درصد افزایش سالانه در سال ۲۰۰۰ میلادی جمعیت این کشور به ۱۲۷۰۰۰ نفر خواهد رسید. باین ترتیب فنلاند این شانسی را دارد که با افزایش سریع جمعیت روبرو نیست. بر اساس محاسبات

انجام شده در هر ۲۳۱ سال جمعیت این کشور دو برابر میشود. با اینکه کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری در اقتصاد فنلاند نقش قابل ملاحظه‌ای ایفا نمیکند معهدا-۶۲ درصد جمعیت این کشور شهرنشین هستند زیرا صنایع ناشی از منابع طبیعی نیز در شهرها مستقر هستند.

مردم فنلاند از نظر سنی میتوان یک جمعیت میان سال محسوب داشت. برای مثال ۹/۳۲ درصد از جمعیت فنلاند بین ۲۰ تا ۴۰ سال سن دارند. ۱۹/۸ درصد از جمعیت این کشور از ۷۰ سال به بالا سن دارند. بطور کلی میانگین سنی مردان ۲۱ سال و زنان ۸۰ سال محاسبه شده است.

فنلاند از جمله کشورهایی است که دارای درآمد سرانه تولید ناخالص ملی نسبتاً بالایی است. تولید ناخالص ملی این کشور در سال ۱۹۹۱ برابر ۱۱۶۸۳۸ میلیون دلار برآورد شده که با توجه به جمعیت نسبتاً کم آن کشور سرانه تولید ناخالص ملی آن کشور سالانه ۱۵۳۳۴ دلار برآورد میشود. فنلاند که قریب به ۲۰ سال قبل مبتکر و بنیانگذار کنفرانس توسعه و امنیت اروپا بود چند سال پیش دو میسن کنفرانس آن برگزار شد (اندکی پس از آن رژیم کمونیستی از اروپا شوروی سابق ریشه کن شد) طبعاً "در جرگه کشورهای صلح طلب جهان است و فقط ۷/۱ درصد از تولید ناخالص ملی آن کشور صرف هزینه‌های دفاعی میشود که با توجه به از بین رفتن تهدید شوروی احتمالاً "درآینده این سهم کاهش بیشتری خواهد یافت. با اینکه از نقش قابل ملاحظه

کشاورزی- ماهیگیری و جنگلداری در زندگی مردم فنلاند صحبت شد، بسا ایشهمه آنچه در اصطلاح فقط کشاورزی نامیده میشود فقط ۶ درصد از تولید ناخالص ملی فنلاند را تأمین میکند ۳۶ درصد از تولید ناخالص ملی فنلاند از صنعت و ۵۸ درصد از خدمات تأمین میشود. سهم عمده‌ای از فعالیتهایی که منشاء کشاورزی و جنگلداری دارند نهایتاً "وارد شده صنایع میشوند و سبب ارزش افزوده در بخش صنعتی میشوند.

در فنلاند ۱۰ درصد مردم از صنعت سواد بهره منده هستند و ۹/۵ درصد از تولید ناخالص ملی آن کشور به مصرف آموزش و پرورش میرسد. در مدارس ابتدائی برای هر ۱۸ نفر دانش آموز یک آموزگار- در دبیرستانها برای هر ۱۰ نفر دانش آموز یک دبیر و در دانشگاهها و هنرستانها برای هر ۱۳ دانشجو یک استاد وجود دارند.

محصولات عمده کشاورزی فنلاند و حجم آنها به تن متریک در ۱۹۸۹ باین شرح بوده است:

جو ۱۶۳۰۰۰۰، گوشت ۲۸۲۰۰۰ شیر ۲۶۶۰۰۰۰، جودوسر ۱۴۴۰۰۰، سیب زمینی ۹۸۱۰۰۰ شکر ۱۴۷۰۰۰، توتون ۱۰۰۰۰ گندم ۵۰۷۰۰۰ در این کشور سالانه ۲۱۰۰۰ تن آلومینیوم ۵۵۶۰۰۰ تن سنگ آهن و ۵۱۲۰۰۰ تن فسفات تولید میشود.

صادرات عمده فنلاند عبارتند از الوار- کاغذ- هنرهای گرافیکی- محصولات فلزی- ماشین آلات- پارچه و البسه- فرآورده‌های شیمیائی و کشتی و واردات عمده این کشور عبارتند از: مواد خام- ماشین آلات- فرآورده‌های ساخته شده- فرآورده‌های شیمیائی

فرآورده‌های غذایی و وسائط نقلیه. تراز تجارت فنلاند در ۱۹۹۰ برابر ۷۸۰ میلیون دلار رقم مثبت نشان داده است.

دورنمای روابط ایران و فنلاند

دراثنائی که درباره فنلاند مطالعه میکردیم، فرصتی دست داد تا با آقای هوگستروم (Hogstrom) رایزن بازرگانی فنلاند در تهران و آقای ماتی لاسیلا (Matti Lassila) دبیر دوم سفارت مذکور، گفتگوئی داشته باشیم. در این گفتگوها زمینه‌های همکاریهای روبه رشد ایران و فنلاند و برنامه‌های در دست اجرا با در دست مطالعه مطرح گردید. رایزن بازرگانی فنلاند در تهران با اشاره به تحولات اخیر جهانی گفت: بدون شک در این سالها تغییرات شگرفی در اروپای شرقی و تحولات تازه‌ای در جهان بوجود آمده است که هنوز در حال تغییر و شکل گیری است. حقیقتاً "دشوار است که در مقطع فعلی بتوان از تأثیرات و نتایج این تغییرات سخن گفت لیکن من به نتایج این تغییرات خیلی خوشبین هستم.

سؤال شد که در حال حاضر در شوروی سابق هنوز مقاومت‌هایی از سوی کمونیست‌های قدیمی برای بازگشت رژیم سابق صورت میگیرد. شما این تغییرات را چگونه ارزیابی میکنید؟ رایزن بازرگانی سفارت فنلاند گفت: البته در گوشه و کنار مقاومت‌های پراکنده‌ای وجود دارد. اما در حال

حاضر این مقاومت‌ها ناچیز است. اینکه آیا این مقاومت‌ها در آینده گسترش یا تخفیف یابد هنوز روشن نیست.

سؤال شد دنیای سرمایه داری و پایه تعبیری جهان آزاد برای محور کمونیسم از جهان طی سالهای متعددی در مدتی بیش از ۷۰ سال میلیارد ها دلار برای غلبه بر کمونیسم هزینه کرد. اما اینکه که بطور سریع و ناگهانی، کمونیسم از بین رفته و جای خود را به رژیمهای آزاد با اقتصاد بازار داده است و درست در لحظاتی که کشورهای سابقاً "کمونیست، و در رأس آنها روسیه، برای استقرار نظام جدید نیاز به کمک مالی دارند دنیای غرب از کمک به آنها ظفره میبرد، آیا خودداری از کمک مؤثر به این کشورها را شما ناشی از این امر میدانید که دنیای سرمایه داری یا جهان آزاد منتظر است این کشورها را آنچه هستند ضعیف تر شوند یا آنکه بحران اقتصادی جهانی مانع کمک مؤثر به کشورهای مزبور میباشد؟

رایزن بازرگانی سفارت فنلاند گفت این مسأله بسیار مهم و در عین حال پاسخ آن بسیار دشوار است. البته ما تأیید میکنیم که برای محور کمونیسم از دنیا هزینه‌های بسیار شده و وضع کشورهای سابقاً "کمونیسم رضایت بخش نیست با اینهمه عقیده داریم آنها می‌توانند در مدتی معقول با اتخاذ سیاستهای سالم به سالم سازی اقتصاد خود بپردازند.

اوضاع کنونی اقتصادی فنلاند

راجع به وضع اقتصادی فنلاند در

شرایط کنونی ظاهراً وضع فنلاند از دیگر کشورهای اروپا در این زمینه رضایتبخش تر است. در این زمینه نامبرده گفت از پانزده سال گذشته با کاهش ارزش پول فنلاند (مارکا) ما توانستیم رقابت صادراتی صنایع کشور خود را افزایش دهیم در پانزده سال گذشته هر دلار معادل ۳/۸ مارکا بود در حالیکه اینک هر دلار ۵/۸ مارکا ارزش دارد. به این ترتیب قیمت های صادراتی رقابت پذیرترند، بدین معنی که اگر یک کالای فنلاندی در گذشته ۱۰۰ مارکا ارزش داشت به ۲۶۳ دلار فروخته می شد، اما اکنون قیمت صادراتی آن ۱۲۲ دلار است. این بدان معنی است که کالاهای صادراتی رقابت پذیری خوبی از نظر قیمت بدست آورد مانند زیر در حدود ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی فنلاند مبتنی بر صادرات است. افزایش صادرات اثرات سودمندی بر ساختار اشتغال دارد. یک نوع تغییر ساختاری، یعنی افزایش بهره دهی آن بخش از صنعت که برای بازار داخل تولید می کند ضروری است، زیرا افزایش صادرات به تنهایی نمی تواند بحران اقتصادی جاری را تغییر دهد. تغییر نرخ ارز نیز فنلاند را به عنوان یک کشور توریبستی پرجاذبه تر کرده است. صنعت توریست فنلاند به صورتی سازمان یافته است که به توریست های انفرادی خدمات بدهد نه برای توریست های گروهی.

همکاری در زمینه جنگل

با وجود آنکه چیزی حدود ۵۷ درصد از اراضی فنلاند پوشیده از جنگل است

و از سویی دیگر ایران نیازمند شدیدی به گسترش جنگل و ایجاد صنایع مختلف جنگلی می باشد، رایزن بازرگانی سفارت فنلاند اظهار داشت: علی الاصول فنلاند می تواند در توسعه منابع جنگلی ایران، که روزگاری بسیار مهم بوده است، با ایران همکاری کند راه های زیادی برای بهره برداری بهتر از جنگل ها در ایران وجود دارد. مانند مناطقی که در گذشته از جنگل و سبزیته خالی شده اند. در استان های زیادی مناطقی برای توسعه جنگل وجود دارند که دارای بیشینه جنگلی منحصر به خود هستند. اما جنگل های این مناطق به بیابان تبدیل شده و یاد حال تبدیل شدن هستند. بر پایه موافقت های انجام شده بین فنلاند و ایران، عملیاتی برای نوسازی آنها انجام می شود. برنامه های دیگری در زمینه توسعه جنگل در ایران وجود دارد که توسط سازمان ملل هماهنگ می شود.

صنایع وابسته به جنگل

از سوی دیگر فنلاند می تواند در زمینه صنایع وابسته به جنگل مانند تولید کاغذ، تهیه خمیر کاغذ، مقوا، نشویان، تخته چندلانی، چوب و صنایع چوب خاصه صنایع متوسط و کوچک، که مورد توجه هردو کشور است، با ایران همکاری کند امکانات بالقوه سرمایه گذاری مشترک در این زمینه وجود دارد که باید مورد بررسی کارشناسانه قرار گیرد.

همکاری در زمینه آبیاری

همچنین کارهای زیادی در زمینه

آبیاری می توان انجام داد. در حدود ۴۰ میلیون متر مکعب آب هر ساله در ایران هدر می رود. اگر بخشی از این مقدار بسیار زیاد آب به آبیاری زمین های کشاورزی و برای تبدیل بیابانها به زمین های قابل کشت اختصاص یابد، در آن صورت تولید کشاورزی می توان به میزان زیادی افزایش داد، با این پیامد که ایران از یک کشور وارد کننده خالص مواد غذایی به یک صادر کننده خالص این مواد تبدیل شود.

استفاده از کاغذ باطله و زباله

رایزن بازرگانی سفارت فنلاند در عین حال به دو نکته اقتصادی مهم اشاره کرد. نخست استفاده از کاغذ های باطله (که حجم آنها در ایران نیز قابل توجه است، برای تهیه قسمتی از خمیر کاغذ مورد نیاز مطبوعات کشور.) دیگر استفاده از مواد بازیافتنی برای استفاده های مفید صنعتی که در عین حال بیپاک سازی محیط و آلودگی زدایی نیز کمک بسیار میکند و آلودگی فنلاند را برای کمک در هردو زمینه مذکور اعلام داشت.

به گفته نامبرده استفاده از کاغذ های باطله برای تهیه خمیر کاغذ و تهیه کاغذ جدید برای مطبوعات می تواند پر صرفه باشد و این موضوع امروز در دنیا به صورت یک امر رایج در آمده است. همچنین انواع زباله های گوناگون که در عمل چیزی جز آلودگی محیط ندارند، امروز با پیشرفت تکنولوژی جدید مورد تجدید استفاده های گوناگون قرار گرفته و از آنها استفاده های متعدد بعمل می آید که ما فقط صرفه و

اصلاح اقتصادی، و نیز مبارزه با آلودگی محیط، بسیار موثر است. (و سائل جدیدی که از انواع زباله در حال حاضر ساخته می شود گاه شگفت آور است) تولید کود از زباله برای کاهش زباله، و تبدیل آن به چیز با ارزش، نمونه خوبی است.

همکاری در زمینه کشتی سازی

از آقای Hogstrom رایزن بازرگانی سفارت فنلاند در تهران سؤال شد با توجه خاصی که ایران در امر ساختن کشتی های تجاری، ماهیگیری و مسافرتی معطوف میدارد و با توجه به سواحل بسیار زیاد این کشور در جنوب و شمال که سخت نیازمند این گونه خدمات هستند و از سوی دیگر با توجه به سابق فنلاند در این گونه فعالیتها که برای آن کشور نیز می تواند اشتغال زا و صادر کننده تخصص و تکنولوژی باشد. فنلاند چه کمکی میتواند بکند؟

آقای هوگستروم گفت فنلاند در این زمینه های می تواند کمک های ارزنده ای به ایران بکند. هم در شمال و هم در جنوب زمینه های اینگونه همکاریها وجود دارد. در زمینه نظام آبخیزداری در ایران با تجربیاتی که فنلاند در صنعت برق آبی دارد نامبرده گفت پیشینه کردن استفاده از آب قابل دسترس مهم است. تولید نیرو، تولید کشاورزی و همچنین تولید آب آشامیدنی می توان از این راه افزایش داد. شرکتها و سازمانهای فنلاندی مایل خواهند بود در این زمینه همکاری کنند.

بازسازی مراعات

وی اضافه کرد همچنین در زمینه بازسازی مراعات که بعلت جرای بسی رویه دام بسیاری از آنها به کلی از بین رفته است، میتوان فعالیتهای اساسی انجام داد. مسأله کشاورزی این حسن را دارد. کمازیکطرف میتوان آنرا در نقاط مختلف و در فرصت مناسب انجام داد و از سوی دیگر به سرمایههای انبوه نیاز ندارد. در گذشته ایران از نظر کشاورزی کشوری بسیار ثروتمند بوده است و احیاء و بازسازی کشاورزی این کشور از هر حیث عملی است. همچنین در جوار کشاورزی میتوان صنایع کوچک و وابسته به کشاورزی را دایر کرد. رابین سفارت فنلاند در زمینه بهداشت و ساخت لوازم بهداشتی و انواع دارو ها گفت: ما میتوانیم هم برای مصرف داخلی ایران و هم برای صادرات به کشورهای منطقه همکاری کنیم.

نیروی برق

در زمینه نیروی برق ما باید ملاحظه داشت در حال حاضر چندین پروژه مهم با وزارت جهاد و وزارت نیرو در دست اجراء داریم که امیدواریم بزودی به نتیجه برسد. همچنین در زمینه تکنولوژی مدرن، در زمینه مخابرات (ارتباطات راه دور) بر روی طرح بزرگی در فرسنگان مشغول کار هستیم. وی همچنین به انرژی خورشیدی اشاره کرد و افزود با توجه به منابع بیکران انرژی خورشیدی در ایران میتوان با اطمینان در این راه سرمایه گذاری کرد و بدون نیاز به هزینه های انبوه سیم کشی، برسانی

استفاده منازل، انرژی خورشیدی با بازده خوب تولید کرد.

معادن غنی ایران

نامبرده به منابع قابل توجه معدنی در ایران اشاره کرد و آنرا یکی از منابع عمده ثروت ایران در طول سالهای آینده برشمرد. از جمله به منابع عظیم معادن مس در سرچشمه اشاره کرد و گفت در حال حاضر برای بهره برداری بهتر از این منابع و تهیه فرآورده های جدید با مقامات ایرانی مشغول مذاکره هستیم. نامبرده همچنین سنگهای ساختمانی ایران را دارای آید بسیار خوبی دانست و گفت امکانات صدور آن به فنلاند وجود دارد. همچنین کاشی و سرامیک و نیز تکنولوژی ساخت و نصب آنها را بسیار مهم شمرد و از زمینه های دانست که احتمالاً میتوان در آینده صادرات ایران نقش مهمی ایفا کند.

وضع آینده صادرات

فروش به فنلاند

در مورد صدور و فروش دستفای ایران به فنلاند رابین بازرگانی چنسدان خوشبین نبود و معتقد بود فرصت های بهتری برای کالاهای غیر سنتی در فنلاند وجود دارد. و گفت شرکتهای زیادی در ایران وجود دارند که کالاهای با کیفیت بالا تولید می کنند که می تواند به بازار فنلاند صادر شوند. همچنین امکان صدور میوه، سبزیجات و گل نیز باید مورد بررسی قرار گیرد. در این زمینه برخی مشکلات پشتیبانی همچون طبقه بندی، بسته بندی و همچنین ترابری سرد خانهای می باید حل شوند. در پایان نامبرده تشکیل شرکتهای

بازار با برای راه برای صدور مشتترک فرآورده های دو کشور به بازارهای بین المللی و از آن جمله به روسیه و کشورهای اروپای شرقی و آسیای میانه، با توجه سابقه درخشان که این کشور در آن بازارها داشته است، امری مفید و سودآور دانست.

در جستجوی بازار

آقای لاسیلا دبیر دوم سفارت فنلاند در همین گفت و شنود گفت: ما باید در جستجوی راههایی برای گسترش بازار کالاهای قابل مصرف عموم باشیم. ما سابقاً برای شوری لباس و کفش تولید می کردیم که اگر چه بر اساس آخرین مدهای مورد قبول کشورهایمانند آلمان نبود، اما از نظر کیفیت خوب بود و روسها به کیفیت توجه بیشتری داشتند.

ما سابقاً کشتی های یخ شکن می ساختیم و به شوری می فروختیم. اما اینک با ایجاد تغییراتی در خط تولید کشتی های معروف به L.N.C. برای حمل گاز مایع می سازیم که در این زمینه قراردادی به ارزش یک میلیارد دلار با روسی امضاء کرده ایم. همچنین یکی از کارخانه های بزرگ سازنده کشتی های یخ شکن در کشور ما توسط بلژیکها خریداری شد. در چند سال گذشته با مقامات دولتی و خصوصی ایران مذاکراتی داشته ایم لیکن بنظر من هنوز نیاز به مبادله هیاتهای اقتصادی و بازرگانی بیشتر و شناخت افزون تر از روحیات و امکانات یکدیگر وجود دارد.

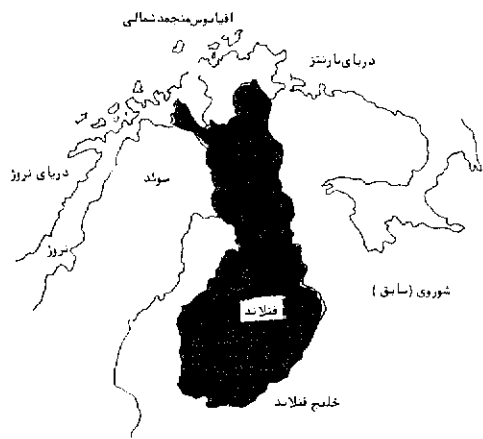
مسأله بدهیهای ایران

آقای لاسیلا همچنین گفت: در حال

حاضر مسأله تأخیر بدهیهای موعده رسیده ایران مسأله قابل توجهی است که اذهان شرکتهای فنلاندی را بخود جلب کرده است و ما امیدواریم که این مشکل هر چه زودتر حل شود. البته شرکتهای فنلاندی ممکن است هر کدام سیاست خاص خود را داشته باشند. از جمله ممکن است بعضی ها مایل باشند مطالبات خود را به متعویق اندازند و معاملات خود را با ایران ادامه و حتی توسعه دهند و بعضی ها نیز تا تسویه کامل مطالبات، از معاملات جدید دست نگه دارند. با اینهمه صرف نظر از این مسأله کوتاه مدت، من پیش بینی میکنم روابط آینده اقتصادی و بازرگانی ایران و فنلاند خوب باشد. ایران کشور بزرگ و ثروتمندی است و هرگز نمیتوان این کشور را یک کشور ورشکسته قلمداد کرد. بعلاوه ایران برای صادرات و سرمایه گذاری بسیار زیاد است. ما بر نامه پیشرفت ایران را تعقیب میکنیم و در حال حاضر برای این کشور آینده خوبی پیش بینی میکنیم.

صادرات ایران به فنلاند

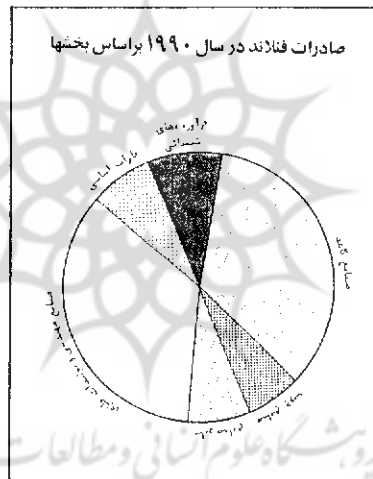
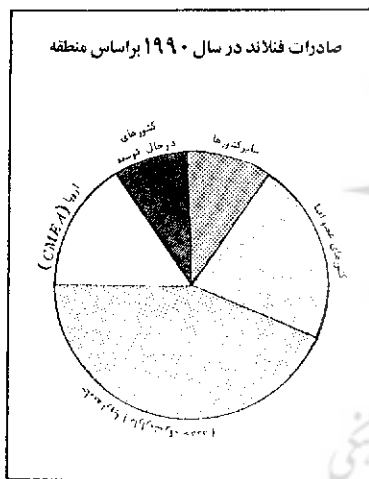
آقای لاسیلا با اشاره به ارقام مبادلات دو کشور گفت: در سال ۱۹۹۱ صادرات ایران به حدود ۲۸/۵ میلیارد دلار افزایش یافت که در این میان واردات از فنلاند نیز توسعه یافت. در ۱۹۹۲ از حجم واردات ایران کاسته شد و احتمال دارد در سال جاری نیز بعلت سیاستهای خاص ارزی ایران، واردات این کشور کاهش یابد. با اینهمه پیش بینی میشود پاره ای از اقلام وارداتی از فنلاند از جمله مواد

لبنی- ماشین آلات - لوازم خانگی و کالاهای ماندن آن، سیر صعودی داشته باشد، بنابراین هنوز وداست که در مورد روند کلی صادرات و واردات دو کشور در سال جاری صحبت شود. البته میتوان پیش بینی کرد بسا سیاستی که دولت ایران در نظر گرفته که بموجب آن سرمایه گذاری سنگین در پارامای طرحهای بلند مدت را کاهش دهد و متوجه طرحهایی شود که زودتر به نتیجه برسد، تغییراتی در مبادلات دو کشور بوجود آید و از جمله ورود بعضی از کالاها مانند محصولات کشاورزی - دامی و لوازم نگهداری مواد غذایی لوازم بسته بندی تجهیزات بندری و حمل و نقل کالا به داخل کشور و همانند آن به ایران توسعه یابد.

همکاری در زمینه ساخت کاغذ

فنلاند با دارا بودن جنگلهای انبوه و صنعت بسیار پیشرفته کاغذ سازی یکی از تولید کنندگان عمده این کالا در جهان محسوب میشود و عمیقاً نیز در صدد بازاریابی برای ایران فرآورده خود میباید. عادتاً "فنلاند سعی برای داشته که برای این محصول خود ارزش افزوده بیشتری ایجاد کند و کاغذهای نوع عالی و مرغوب بسازد. با اینهمه بنظر میرسد بحران جهانی کنونی و تغییر عادات مصرف، خاصه در شوری سابق و کشورهای اروپای شرقی سابق که فعلاً بیشتر به مصارف واقعی روی آورده اند تا مصارف تبلیغاتی، بازارهای جدیدی برای کاغذ نوع معمولی و ارزان - و از آن جمله کاغذ روزنامه - بوجود آمده باشد. در مورد امکان

بازارهای منطقه

دبیردوم سفارت فنلاند توضیح داد به طور کلی ما ایران را منطقه ای بسیار پر اهمیت تلقی می کنیم. در زمینه مشارکت در طرحهای راه آهن ایران فکر می کنیم باید کارشناسان دو کشور مطالعه کنند. دبیردوم سفارت فنلاند در تهران در پایان گفت: به طور کلی بازرگانان و سرمایه گذاران ایران و فنلاند باید بیش از گذشته در

تماس باشند و از یکدیگر و از امکانات بالقوه و بالفعل کشور یکدیگر اطلاعات دست اول بیشتری بدست آورند.

مقرون بصرفه باشد. آقای لاسیلا، دبیردوم سفارت فنلاند در این مورد گفت: علی الاصول این موضوع منطقی بنظر میرسد لیکن طبیعی است که قبل از هر اقدامی باید از طرف متخصصان و سرمایه گذاران احتمالی دو کشور موضوع مورد رسیدگی دقیق قرار گیرد.